

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 1. 8. 1967, sp. zn. 4 Tz 58/67, ECLI:CZ:NS:1967:4.TZ.58.1967.1

Číslo: 3/1968

Právní věta:

Vzhledem k ustanovení § 22 odst. 1, § 23 obč. zák. a § 44 hospodářského zákoníku č. 108/1964 Sb. může být podkladem pro rozhodnutí soudu o nároku poškozené socialistické organizace na náhradu škody jen takový návrh, který je podán takovou organizací zastoupenou osobou podle příslušných předpisů k jejímu zastupování oprávněnou. Nemohou být proto vyslyšáni jako zástupci poškozené socialistické organizace její zaměstnanci, ani nemohou takové osoby uplatňovat jménem poškozené socialistické organizace nárok na náhradu škody, nebyly-li podle příslušných organizačních předpisů oprávněny poškozenou socialistickou organizací zastupovat, nebo nebyly-li oprávněným orgánem k zastupování zmocněny.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 01.08.1967

Spisová značka: 4 Tz 58/67

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Adhezní řízení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 43 odst. 2 40/1964 Sb. § 22
§ 23 109/1964 Sb. § 44

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem okresního soudu ze dne 24. ledna 1967 sp. zn. 5 T 824/66 byl obviněný uznán vinným trestným činem příživnictví podle § 203 tr. zák. a trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. Byl za to odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců a pro výkon tohoto trestu byl zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit poškozenému podniku restaurace v M. škodu ve výši 92,- Kčs a Restauracím v Ch. škodu v částce 238,90 Kčs, přičemž poškozená socialistická organizace Restaurace v M. byla podle § 229 odst. 2 tr. ř. se zbytkem svého nároku odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle skutkových zjištění uvedených v rozsudku okresního soudu se obviněný trestných činů dopustil tím, že

1. v době od 27. 9. 1966 do 2. 11. 1966 nikde nepracoval, živil se tím, že navštěvoval restaurace v okrese, kde si poroučel jídlo a pití a potom bez zaplacení odešel,

2. v době od září 1966 do 2. nebo 3. listopadu 1966 navštěvoval různé restaurační závody, kde si poroučel jídlo a pití a pak útratu nezaplatil, čímž Restauracím v Ch. způsobil škodu 238,90 Kčs a Restauracím v M. škodu ve výši nejméně 302,- Kčs.

K odvolání obviněného byl rozsudkem krajského soudu ze dne 22. 2. 1967 sp. zn. 4 To 62/67 rozsudek okresního soudu zrušen mimo jiné též ve výroku o náhradě škody a poškozený podnik Restaurace v M. byl se svým nárokem na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem Nejvyšší soud rozsudek krajského soudu i rozsudek okresního soudu v celém rozsahu zrušil, když zjistil, že těmito rozhodnutími byl porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 a § 229 odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Pochybení shledal Nejvyšší soud též v tom, že soudy nepostupovaly podle ustanovení upravujících postavení a práva poškozeného v trestním řízení a rozhodování o náhradě škody.

Z ustanovení § 43 odst. 2 tr. ř. vyplývá, že základní podmínkou pro rozhodnutí soudu o náhradě škody je návrh poškozeného, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obviněnému povinnost nahradit tuto škodu a aby tento návrh učinil včas, tj. nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování. Přitom vzhledem k ustanovení § 22 odst. 1, § 23 obč. zák. a § 44 hospodářského zákoníku může podkladem pro rozhodnutí soudu o nároku poškozené socialistické organizace na náhradu škody být jen takový návrh, který je podán osobou oprávněnou podle příslušných předpisů k zastupování takové organizace. Zastoupení socialistických organizací, pokud jde o zastoupení na základě dohody o plné moci, upravuje hospodářský zákoník č. 108/1964 Sb. tak, že statutárním orgánem socialistické organizace je její pracovník nebo člen, který je podle příslušných předpisů oprávněn jednat jménem organizace. Takovým pracovníkem u podniku Restaurace je podle organizačních předpisů ředitel podniku. Jménem tohoto podniku mohl proto v této trestní věci nárok na náhradu škody řádně uplatnit pouze ředitel nebo osoba na základě plné moci jím pověřená.

Bylo proto také povinností, a to již orgánů činných v přípravném řízení, aby orgány oprávněné k zastupování poškozených podniků Restaurace v M. a Ch. vyrozuměly a poučily je o jejich právech a daly jim možnost k jejich řádnému uplatnění podle § 46 tr. ř.

Ze spisu lze však zjistit, že jako poškození byli vyslechnuti, a to současně ve spojitosti s jejich svědeckým výsledkem, obsluhující pracovníci jednotlivých restauračních provozoven, ačkoli jde o osoby, které podle příslušných organizačních předpisů nejsou oprávněny zastupovat uvedenou poškozenou socialistickou organizaci, přičemž nebylo zjištěno, že by tyto osoby byly oprávněným orgánem k zastupování zmocněny. Tyto osoby také uplatnily nárok na náhradu škody, přičemž tak učinily zčásti za sebe, zčásti za podnik. Orgány oprávněné zastupovat poškozené podniky a činit návrhy škody vůbec vyrozuměny nebyly, a to ani soudem při předvolání k hlavnímu líčení. Za tohoto stavu nebyla proto splněna jedna ze základních podmínek pro rozhodnutí soudu o náhradě škody, neboť návrh na náhradu škody nebyl uplatněn osobou oprávněnou k zastupování uvedených socialistických organizací, tj. ředitelem, případně osobou jím zmocněnou.

Soudy neměly proto za tohoto stavu podklad pro své rozhodnutí, a to ani pro odkázání poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních.

Pokud proto krajský soud v rozsudku vyslovil, že podle § 229 odst. 1 tr. ř. se poškozený podnik Restaurace v M. se svým nárokem odkazuje na řízení ve věcech občanskoprávních, porušil tím zákon v tomto ustanovení, neboť předpokladem i pro takové rozhodnutí je, aby nárok byl řádně uplatněn.